

EKOLOGINEN KOMPENSAATIO – TAVOITTEISTA TODEKSI

6.11.2018

NO NET LOSS OF BIODIVERSITY

Minna Pappila, tutkijatohtori, oikeustieteellinen tiedekunta, Turun yliopisto

“Unioni on sopinut, että sen luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ja ekosysteemipalvelujen heikentyminen unionissa pysäytetään vuoteen 2020 mennessä”

No net land take by 2050

No net loss

- ei biodiversiteetin nettohävikkiä

- Lievennyshierarkia
- Ennen kompensatiota
  1. Vältetään vahinkoja
  2. Lievennetään haittoja
  3. Korjataan / ennallistetaan heikennetty tai hävitetty alue
  4. Vasta sitten ekologiset kompensatit
- Maankäytön muutos & jatkuva maankäyttö

1. Välttä / ei järkeviä vaihtoehtoja?

- YVA-menettely
  - Vaihtoehtoista paikkaa ei tarvitse osoittaa
- Ympäristölupa (YSL)
  - "muut mahdolliset sijoituspaikat alueella" → tulkitaan suppeasti
  - Riittävän hyvä, ei välttämättä paras taloudellisesti mahdollinen paikka
- MRL: kaavoituksessa selvitetään luonnonarvoja & harkitaan toimintojen sijoitusta
  - Kaavaselostukset: vaihtoehdot ja niiden vaikutukset
  - Puutteelliset luontoselvitykset, poikkeusluvut, suunnittelutarveratkaisut
- Vaihtoehdottomuus edellytyksenä vain tietyissä poikkeusluvista (LSL/luontodirektiivi)
- Pitääkö olla LSL:n mukainen luonnonsuojelualue, direktiivilajin lisääntymis- tai levähdyspaikka tai ELY-keskuksen rajaama luontotyyppi /erityisesti suojeltava lajin tärkeä elinympäristö, jotta otetaan huomioon YSL/MAL/MRL:n lupamenettelyssä?

1. Välttä / jatkuva maankäyttö

- Metsätalouttakin tulisi arvioida lieventämishierarkian näkökulmasta
- Metsälain 10 § + soft law sääntelykeinona
- Esim. kesähakkuut ja Tapion metsänhoidon suositukset:
- "Hakkuita on suositeltavaa välttää lintujen tärkeimpään pesimäaikaan touko-kesäkuussa lehtipuuvaltaisilla tuoreilla ja sitä viljavimmilla kankailla, rehevissä korvissa ja rehevissä rantametsissä." → ei seurantaa, kesähakkuut lisääntyneet
- Vrt. lintudirektiivi & LSL kieltävät lintujen tahallisen tappamisen & tahallisen häirinnän erityisesti pesimisaikana
  - *LSL 48.1 §:n ns. maa- ja metsätalouspoikkeus ei koske lintuja → lintudirektivin tiukat poikkeusperusteet (ei vaihtoehtoa, yleinen etu tms.)*
  - Tahallisuus: EUTI: "*to accept the possibility of such capture or killing*"

2. Lievennä

- Yleiset haittojen minimointiperiaatteet (YSL, VL, MAL) → koskee kaikkea toimintaa
- Yleensä lupaehdoissa
- Lievennystoimia on pohdittava jo YVA-menettelyssä & kaavoituksessa (ympäristöhaittojen vähentäminen)
- LSL & poikkeuslupaehdoissa käytännössä

- Metsätalous: lieventämistoimia on, mutta eivät tehokkaita
- lahopuut – soft law – lahopuun määrä ei ole 20 vuodessa lisääntynyt toivotusti
- Tapio suosittelee jatkuvaa kasvatusta tietyillä kohteilla; käyttö edelleen hyvin vähäistä
- Kunnostusojitukset: ilmoitukset: vakio 'suojelutoimet' (lietekuopat yms) → ei kumulatiivisia haittoja huomioon, minimointivelvoite ei toimi

3. Ennallista

- Harvoin nimenomaisena edellytyksenä – liittyy lainrikkomistilanteisiin
  - Esim. metsälaki: lainvastainen toimenpide: "...palauttamaan vallinneen olotilan siinä määrin kuin se on kohtuullisin kustannuksin mahdollista" → ei käytössä; suppea käyttöala + tulkitaan suppeasti
  - Maa-aineslaki: lupamääräyksiä on annettava alueen siistimisestä ottamisen jälkeen; sekä puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista ottamisen aikana ja sen jälkeen
- ei välttämättä ennallistamista, mutta mahdollistaa

4. Kompensoi: selkeät puutteet

- YVA-direktiivi: "... to avoid, prevent or reduce and, if possible, **offset** likely significant adverse effects on the environment;"
- Suomennettu: ehkäistä ... haitallisia vaikutuksia, vähentää niitä tai **poistaa** ne mahdollisimman kattavasti,
- **YVAL**: "kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista, niiden lieventämisestä, seurannasta ja vaihtoehtojen vertailusta"
- Sama SOVA-direktiivissä → puutteet SOVAL:ssa ja MRL:ssä
  - (esim. kunnalle velvoite kompensoida kaavoituksen biodiversiteettivaikutukset?)

Yhteenvetoa

- Suomessa monet lait **mahdollistavat** lievennyshierarkian osittaisen noudattamisen
  - Harva laki edellyttää lievennyshierarkian askelten noudattamista
- Kompensaatioiden mahdollisen käyttöönoton yhteydessä keskustelua ja tiukennusta myös lievennyshierarkian osalta?

TAUSTASYIHIN PUREUTUMINEN / LUONNONVAROJEN KULUTUKSEN RAJOITTAMINEN

- Miten saadaan luonnonvarojen kulutus kestäväälle tasolle?
- Laadullinen sääntely ei enää riitä – tarvitaan myös määrällistä sääntelyä?
  - vrt. hakkuiden kasvu – biodiversiteetti – ilmastonmuutos

